

tius 'a les portelles' POSTICĪS, *Campins* CAMPĪNIS (responent al moss. *campina*, gall. ant. *campinha* i llur succedani cast. *campiña*), i encara d'altres (v. supra s. v. *Castellcir*).

Si en *Copons* no hi ha hagut metafoia de la vocal tònica, com en *Banyuls* o *Sils*: però és perquè ho impedié juntament la influència de la nasal, i de la terminació catalana copiosíssima *-ons* (mentre que *-uns* hauria estat massa insòlita).

No es tracta aquí del ll. *caupo*, *-onis* 'taverner, hostaler, marxant a la menuda', sinó del fem. corresponent, que significava 'hostal', especialment 'hostalet vora un camí freqüentat'. *Copons* és arran de la gran carretera de Barcelona, que per Calaf i Ponts tira (i ja en temps romans) a l'Alt Segre, Cerdanya i Tolosa; quasi a l'entroncament amb la de Lleida. *Copons* era, doncs, 'als Hostalets' (car devia haver-n'hi més d'un), el NL que es repeteix arreu de la terra catalana.

Era un mot d'ús ben robust en la llatinitat antiga (potser manlleu, no indoeuropeu), com es veu pel gran ús que n'observem en les comèdies de Plaute. Més encara, perquè de la forrolla que féu per tota Europa, a cavall del llatí legionari, en donen fe els manlleus. El pangermànic KAUPŌN 'comerciar' en gòtic, alt alem. ant. *koufan* (> al. *kaufen*) 'comprar', ags. *cēap* 'compra', «bargain» (> angl. *cheap*), i NLL escandinaus (*Linköping*), des d'on passà al finès; d'altra banda paleoslau *kupiti* 'comprar', bàltic *kaupiskan* 'comerç'. Basta i sobra per comprovar que CAUPO, i CAUPONA eren mots de gran vida entre l'element popular, que portà el llatí vulgar primerenc a la nostra terra, per més que el vulgar tardà ho vagi reemplaçar per altres mots (família de TABERNA, COMPARARE etc.).

Perquè aquest important NL no és únic a les terres catalanes. En alguns llocs es repeteix en plural *-ons*; algun, en el fem. *-ona*; algun altre, en singular masculí: sigui que es tracti pertot del sentit d*'hostalet', o bé es passà des de la idea del comerciant o taverner al lloc on aquest practicava el seu ofici. Es tracta d'unes formes *Capó*, *-ona*, *-ons*, que almenys en part resultaren de dissimilació vocàlica; però almenys al NO. i al Migjorn (terres on la -P- intervocàlica no se sonoritzava), potser s'expliquin més aviat pel canvi ll.-vg. de *au-u*, *au-o* en *a-o* (AGURIUM, *agost* etc.). Del que no escauria dubtar, és que en tot això no farien cap paper raonable els capons ni altra mena d'éssers castrats.

A *Creu-de-Capó*, mas dalt d'un collet, te. Fogars, en l'antic camí de drecera de Tordera a Hostalric, passant per Sant Ponç, allà on s'encreua amb el que puja des de Fogars (Can Llagosta) a les Mines: lloc esplèndid, aquesta creu de camins, al cap de la costa, per fer-hi pa-i-beure; crec que hi passaria un branc d'estrada romana de les que emanant d'AUSO, a través de les Guillerries, anaven cap a SETERRAE o a BLANDA. En els altres no caldrà que ho justifiqui amb els detalls topogràfics: llur mateix nombre ens deixaria incrèduls davant de tants eunucoïdes, o capons o gallindis.

Capons, antic i gran mas, a l'alt Pallars, te. Llarvén, prop de Cassovall, encara que per la seva importància

mateixa i antiguitat, és comú dir-ne ara, per excel·lència, *La Masia* —quina masia?— volem dir *Capons* i la masia de *Capons*, de Cassovall (xxvii, 12.7). *Obaga de Capó*, extens vessant de muntanya, te. Berrós, a 1500-1800 alt., en el tombant cap a Estaon, Vall de Cardós.

En el Migjorn valencià: Rafalet dels *Capons*, te. Benissa (xxxiv, 95.21), i Racó des *Capons*, ib. (xxxiv, 88.25). Carrer 's *Capons*, te. Castalla (xxxv, 186.1), Barranc de la *Capona*: és un barranc molt important, cap als alts del Nord del terme, te. Onil (xxxv, 172.22, 175.9 '03 × '38); adjacent a l'O., tirant cap a Favanel·la ('02 × '38).

Sempre m'he meravellat de l'extensió i pregon arrelament familiar i social del cognom *Capó* i *Capons*. Si hagués vingut d'un malèvol sobrenom, o irònic malnom, allusiu o insinuator de manca de virilitat, cap família s'hauria conformat a conservar-lo. Notable també el fet de ser sobretot propi de les Illes (per què no en diu un mot *AlcM* («*proh pudor!*») contra la seva norma?). MrnAguiló el troba ja a Mallorca l'a. 1395.

Bové, *Escls. Bal.*, ens dona notícia de 4 mallorquins notables. *Joan Capó* teòleg prestigiós (Palma 1636-89), *Jaume Capó* metge i escriptor biològic (1794, § 224, 225), *Joan Capó* monjo cartoixa i catequista (S. xvii, § 226 i p. 575), *Pere Capó* llatí (S. 227). És clar que entre persones més obscures n'hi ha hagut molts més (n'he conegut d'escampats per tota l'illa). Un Antoni *Capons* i Prous de distingida família era amic del baró de Maldà (*Coll. B. Vida*, p. 140). Ben segur sabien que llur nom era de nissaga mallorquina (provinent d'un NL?), ben cert hereu mossàrab (tabú!) del ll. CAUPO, o CAUPONA, amb la reducció AU-O > a-o del llatí vulgar. Deizem enlaire si els *Copons* del Princ. (a 4 pobles del CpTarr., *AlcM*) prengueren nom del poble de l'Anoia i del llinatge dels seus barons, que aquí això ja és versemblant.

Coquells, V. *Cloquer Coquero*, *Coques*, *Coquí*, V. *Cuc(o) La Cor*, V. *La Quar*

COR-DE-ROURE

Gran mas i renomnat en el coll del mateix nom, dalt de la carena Llobregat-Riera de Navel, cap a mig camí entre Serrateix i Montclar de Berguedà.

PRON. MOD.: *korðəi'ou̯rə*, oït a Serrateix per JCor. (6-III-1932).

DOC. ANT. *Petro de Corderoure* a. 1043 (en un document llegit a l'Arxiu de Solsona per JCor.).

ETIM. Sembla que és un NL postantroponímic, relacionat amb algun personatge que tenia aquest sobrenom. Sabem que un dels comtes de Queralt, Pere II, que prengué part en la conquesta de Mallorca, era anomenat *Cor-de-roure* (cf. J. Segura, *Hist. de Sta. Coloma de Queralt*, p. 41). De tota manera, la documentació de l'any 1043 fa suposar que es tracta d'un altre personatge, anterior i relacionat amb el del nom següent. J. F. C. [S'h'i assembla el nom d'un paratge muntanyenc, pron. *tortə'ou̯rə*, en te. de Montesquiu d'Albera (*DECat* vii, 496b47), que podríem pendre per un compost de l'adj. *tort*, -a amb *roure* ROBUR